

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Autoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1720

Quæst. 50. An & qualem obligationem pariant sponsalia de futuro.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73973](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73973)

Unde jam etiam generaliter non subsistit dictum principium in subordinatis, ita ut, quando est eadem omnino ratio, dispositio, quod ad unum afficiat etiam alterum, quod ad ipsum ordinatur, nisi ad summum (intellige in prohibitionibus) dum subordinatum ducit ad id, cui subordinatur, illicitè & invalidè faciendum; jam verò sponsalia inter raptorem & raptam fieri possunt de celebrando matrimonio, tunc, quando rapta fuerit in tuto & extra potestatem raptoris; adeoque non est, unde sponsalia illa invalidentur.

Quæst. 50. An & qualem obligationem pariunt sponsalia de futuro.

Resp. Primo: Imprimis sponsalia celebrata inter puberes pariunt obligationem contrahendi matrimonii, *c. Arbo, c. dispensatas, c. de conjugal. 27. q. 2. c. ex literis, c. requisivit, h. r.* standumque in hoc juri canonico, per quod jus civile, quod desponsata alteri nubere non prohibetur, correctum sentiunt ferè omnes. Sanch. *L. 1. de matrim. d. 28. Gutt. de mat. c. 15. n. 1. Castrop. de sponsal. p. 7. n. 1.* Dixi celebrata inter puberes: nam contracta inter impuberes, cum hæc adveniente pubertate dissolvi possint, cessat obligatio. *c. à nobis, de despons. impub.*

2. Resp. Secundo: Est hæc obligatio naturalis; jure enim naturali obligamur servare fidem alteri legitime datam & acceptatam, implerèque pacta & utrinque conventa; ergo, cum sponsalia habeant rationem pacti, (sunt enim contractus nominatus) pariunt obligationem naturalem, & vinculum conscientie obstringens sub peccato. Pariunt item obligationem civilem, qualis arguitur, quando contra violentam aut reuementem implere obligationem jure constitutam vel approbatam alteri conceditur actio, nimirum jus persequendi, hoc est, legitima facultas, seu autoritas permitteus persequi in judicio id, quod sibi debetur; at sponsalibus de futuro legitime conceditur actio tam jure civili, quam canonico; quia sunt contractus, qui jure civili actionem parit, & quia habent positivam juris canonici assistentiam.

3. Resp. Tertiò: Ut obligatio gravis seu sub peccato mortali; quia circa materiam gravem, qualis est matrimonium contrahendum. Castrop. *l. c. Sanch. L. 1. de sponsal. d. 27. n. 2.* cum communi; & quidem non solius fidelitatis (nisi fortè contrahentes contra naturam aliàs sponsalium, aut etiam promissionis, ita restrinxissent intentionem suam, ut neuter alteri voluerit se obligare ad constituendam promissario jus exigendi promissum, sed solum ex fidelitate & veracitate, quæ virtutes secundum Cajet. *1. 2. q. 423. a. 1.* & quosdam alios inducunt solum obligationem sub veniali conformandi facta dictis repromissis) sed verè justitia, ita ut, si non stetur conventioni huic sponsalitiæ, agatur contra jus alterius, inferatur ei injuria; promissio siquidem acceptata est pactum, quod est consensus plurimum in idem. *L. 1. ff. de pactis, & ex accepta promissione promissarius acquirat jus exigendi promissum, diciturque is, cui pactum non servatum, passus injuriam. c. 1. §. c. qualiter, de pactis.* ac denique omnis contractus obligat ex justitia. Pith. *h. r. n. 15.* cum communi; jam vero sponsalia sunt verum pactum, & promissio utrimque facta & acceptata contractus nominatus: facio, ut facias; ergo ex dictis infero, &

4. Resp. Quarto: Ex dicta obligatione contrahendi matrimonium orta ex sponsalibus, oritur

R. P. Leurr. Jur. Can. Lib. IV.

obligatio abstinendi ab omni eo, quod eorum executionem impedire potest justè, religionis ingressu excepto; cum obligatus ad finem consequendum tacitè quoque obligetur, ne huic consecutioni impedimentum præstet, Castrop. *l. c. n. 3.* cum Cönnick. *d. 22. du. 1. concl. 2.* sequi quoque videtur, sponfos fornicantes cum aliis peccare non solum peccato intemperantiæ, ut docent satis probabiliter Pontius! *de sponsal. L. 12. c. 6. n. 8.* Henricq. *L. 11. c. 18. n. 4.* Covar. & alii apud Castrop. *n. 4.* ex ea ratione, quod non peccetur contra fidelitatem, seu non violetur fides, quippe quæ data tantum de contrahendo matrimonio; non autem de non fornicando interea cum aliis; neque committitur injustitia; eò quod, quamdiu sunt sponsalia, nec dum corpus unius sit alterius, ac proinde fornicando tradatur alienum; sed & committitur infidelitas & injustitia; adeoque hæc circumstantia in confessione fornicationis exprimenda, prout probabiliter docent Sanch. *de sponsal. L. 1. d. 2. n. 5. §. 6.* Cönnick. *l. c. n. 6.* Mol. *rom. 3. d. 73. n. 8.* Laym. *L. 5. tr. 10. c. 1. n. 6.* Gutt. *de mat. c. 1. sub finem.* quos citat & sequitur Castrop. *l. c. n. 5.* Ratio est, quia imprimis sponsi sibi invicem fidem dant de corpore nemini alteri tradendo, nisi sibi met; sed, dum alteri extra matrimonium copulantur, alteri tradunt corpus, cujus usus erat sponso reservatus. Dein sponsi sibi invicem jus acquirunt per sponsalia, ut sibi met, & non alteri corpus alterius tradatur, etsi traditio corporum de facto necdum sit. Ad quod tamen satis plausibiliter dici videtur; acquiri per sponsalia jus, ne corpus sponsi tradatur alteri per contractum matrimonii, seu stabilius; non verò, ne tradatur alteri per fornicationem, & quasi transeuntur, quemadmodum venditor equi obligatur ad tradendum emptori equum, ut is tanquam proprietarius utatur illo pro libitu suo; non tamen obligatur ante traditionem illius ad non permittendum alteri usum equi pro una alterave vice, si per hoc equus non deterioretur; quod ipsum efficaciter diluere non videtur Castrop. dicendo simpliciter, & non probando, falsum esse, quod sponsus non obligetur ad non tradendum corpus alteri per copulam fornicariam, cum traditio hæc per copulam fornicariam sit detestabilior, quam matrimonialis traditio. Nam si loquatur de traditione matrimoniali corporis, quæ fit per matrimonium contractum, & non de traditione corporis consistente in ipso actuali usu corporis in matrimonio, detestabilius videtur peccatum violatis sponsalibus tradere corpus alteri, seu contrahere cum alia matrimonio, quam stantibus sponsalibus fornicari cum alia. De cætero docet Sanch. *l. c. n. 6.* cum aliquibus per fornicationem factam à sponso non irrogari sponsæ gravem injuriam, & consequenter non committi gravem injustitiam; eò quod communi æstimatione nulla aut exigua irrogetur infamia sponsæ per hoc, quod ejus sponsus sit fornicatus cum alia, neque sponsa eam injustitiam magni ducat; cum videat ob hominum malitiam id frequens esse in sponsis; secus accidit, dum sponsa fornicatur cum alio, cum ea fornicatio graviter injuriosa sit sponso, non solum ob periculum concipiendæ proles, sed & ob infamiam, quam incurrit ducendo talem, quæ tanta est, ut vix etiam infimæ fortis velit ducere corruptam ab alio. Quæ infamia & injustitia non tollitur per hoc, quod fornicatio sponso, aliisque sit incognita; cum hoc fit per accidens, dum fornicatio hæc per se sit apta causare talia

E

damna.

damna. Quæ tamen distinctio non placet Gutt. l. c. c. 1. n. 10. Coninck. l. c. d. 1. circa finem. Pont. l. c. Castrop. cit. p. 7. n. 6. sed putant adhuc gravem committi injuriam & injuriam inferti sponsa per fornicationem sponsi ex eo, quod fornicatio tam sponsi quam sponsæ præstat parti innocenti sufficientem causam solvendi sponsalia, & delinquentem repudiandi. c. quemadmodum, de jurejur. dissolutio autem sponsalium & delinquentis repudiatio sit grave quid, & repudiato graviter nocivum, adeoque supponit gravem injuriam, ex qua oritur. Item quodd ex illa fornicatione sponsi nasci possit proles sumptibus sponsæ alenda non sine gravi præjudicio sponsæ. Ac denique, quod per hoc detur sponsæ causa gravis tristitiæ, dum videt aliam fœminam plus diligi à sponso, & justè timere potest, ne sponso idem faciat contracto matrimonio. Porro licet dicta fornicatio sit contra justitiam, non habet tamen rationem adulterii, ut Castrop. num. 8. Sanch. L. 1. d. 2. num. 2. Gutt. n. 16. cum communi. Adulterium siquidem est alieni tori violatio. L. inter. §. 1. ff. ad Leg. Jul. de adult. at dum corpus sponso promissum, necdum tamen traditum est, non est torum illius, siquidem eo uti non potest; ergo usus, quò alius utitur illo, non est violatio tori alieni. Item adulterium cit. L. inter. definitur, quòd sit accessus ad nuptam, sponsa autem de futuro non est adhuc nupta, ergo accessus ad eam non est accessus ad nuptam.

Quæst. 51. Quando nam obligatio sponsalium exequenda.

R Esp. Dum terminus certus non est præfixus executioni (is enim aliàs servandus est, nisi statuatur aliud lege vel sponso mutuo & legitimo consensu facta illius prorogatio) non statim, data tamen opportunitate, obligationem dandam executioni, sed tunc quando pars contrahens requisierit, docent Sanch. L. 1. d. 28. num. 2. Gutt. de mat. c. 15. num. 5. juxta generale principium, quòd debitor obligatus non sit solvere debitum, nisi requisitum, dum terminus præfixus non est; eò quod debitor non exigens debitum tacitè dilationi consentiat; secus sit, si ob nimiam verecundiam, reverentiam, debiti ignorantiam, vel alterius inconvenientis timorem omittit exigere, uti sæpe in sponsalibus ex parte fœminarum contingit, quæ, etsi maximè appetant sponsalia perfici, petere tamen non audent ob naturalem pudorem, vel ob sponso timorem, ne tadio affecti desistant. E contra tenet Castrop. num. 2. citans pro hoc Pont. l. c. c. 6. num. 1. Con. l. c. Bartolom. Ledesm. de matrim. du. 13. sub initium, teneri sponso sponsalia absoluta & pura exequi ab ea die, qua contracta, seu quamprimum opportunè fieri potest; Arg. L. in omnibus obligat. ff. de reg. jur. ubi: in omnibus obligationibus, in quibus dies non ponitur, præsentie die debetur; & L. cum qui. ff. de V. O. ubi: quod sine termino debetur, statim debetur. Secus est in mutuo & precario, quæ non statim, ac contrahuntur, debent reddi, sed arbitrio prudentis; cum aliàs nullius essent utilitatis. Facetur tamen Castrop. regulariter loquendo aliquem à sponsalibus, alteriusve debiti solutione debitorem excusatum esse creditore non exigente; quia creditur tacitè consentire dilationi, nisi omittat exigere ob gravem verecundiam & metum reveren-

tialem &c. Sed dicit, hanc excusationem esse per accidens; quia debitum, excepto precario & mutuo, per se debeat à die, quò contractum est.

Quæst. 52. Qualiter obligentur, qui pro aliis sponsalia promittunt.

R Esp. Tametsi promissio purè alieni facti propriè & in rigore sit nulla, adeoque nullam inducat obligationem, utpote de re, quæ sub promittentis dominio & potestate non est. Tametsi etiam jure communi (intellige civili) sit nulla; quia accipitur pro ut verba sonant; Jure tamen Canonico promissio facti alieni (adeoque & matrimonii contrahendi à Titio) valida est & firma, non quatenus est facti alieni, sed quatenus facti proprii; sonus enim verborum est facti alieni, sed sensus est facti proprii. Siquidem promittens factum alienum, non ipsum, sed curam & diligentiam, ut efficiatur, promittit. Castrop. l. c. p. 5. num. 3. Molin. tr. 2. d. 258. Sanch. L. 1. d. 24. num. 2. &c. hinc promittens Titio filiam suam in matrimonium, eo hanc promissionem acceptante, obligatus est serriò ac diligenter procurare filia consensum, nec sufficit fictè ac simulatè eam procurare, cum ea non sit procuratio, sed procurationis simulatio. Castrop. l. c. Sanch. num. 12. Gutt. de mat. c. 14. num. 5. Quòd si tamen promissioni facti alieni, scilicet matrimonii (idem est de sponsalibus) à tertio contrahendi pœna adjecta est, eam solvere non est obligatus promittens effectu non secuto, si diligentiam debitam, ut sequeretur, adhibuit; non enim justum est, penà affici, qui nullius culpæ reus est. Molin. d. 268. Gutt. num. 6. Sanch. L. 1. d. 25. num. 3. Castrop. num. 4. Secus tamen est, casu quo promissor intenderit se ad solutionem pœnæ obligare effectu non secuto, tametsi omnem diligentiam adhibuerit; quia tunc tenetur ad solutionem, non quatenus pœna est, sed quatenus est facti alieni compensatio. Castrop. num. 5. citatis Maran, in 99. pract. 9. 7. num. 23. Covar. de pactis. p. 2. §. 5. num. 5. Sanch. num. 6. Gutt. num. 8. Quemadmodum etiam promittens fraudulenter, nimirum sciens aut scire debens factum alienum eventurum non esse, obligatus est estimationem rei promissæ solvere, quia promissarium decipit. Molin. Castrop. LL. cit. Sanch. num. 5. Gutt. num. 7.

Quæst. 53. Qualiter compellendus, qui renuit implere sponsalia.

R Esp. Injustè tenuens implere sponsalia, in foro tam interno quàm externo ad ea complenda, seu ad contrahendum matrimonium compelli potest. In foro quidem interno seu conscientia penà omnibus existentibus in peccato, & nolentibus ab eo desistere communi, nempe per negationem Sacramentorum. Castrop. l. c. p. 8. num. 1. In foro verò externo seu judiciali per Judicem ecclesiasticum commonendus prius est, ut obligationi suæ satisfaciatur, sin minùs, censuris ecclesiasticis compellendus est. Castrop. l. c. num. 2. Sanch. L. 1. d. 29. Gutt. c. 15. num. 2. Laym. L. 5. tr. 10. c. 1. num. 4. Pirh. b. t. num. 17. Pont. L. 12. c. 4. num. 2. &c. cum communi juxta e. ex lueris. it. 2. b. t. quin & incarceratione aliisque pœnis, ut Castrop. citatis iisdem